

samledes de lærere, der havde timer i klasserne, til fællesmøder, hvor man ud fra de erfaringer, man havde indvundet, drøftede og planlagde det kommende års arbejde og dets kår. De midler, man drøftede og anvendte, var deletimer og valg mellem forskellige fag.

Den almindelige mening ud fra de gjorte erfaringer er, at deletimer virkede godt. Rent undervisningsmæssigt gav de lejlighed for alle elever til at få suppleret faget med netop det, de trængte til: De tunge elever en fæstnelse af det absolut nødvendige stof, og de flinke elever en chance for at nå det videre skridt, deres standpunkt beretigede dem til.

Valg mellem fag eller egentlig bortvalg af fag som tysk virkede for nogle elevers vedkommende ikke efter hensigten. Således valgte i tysk flere børn end ønskeligt efter skolens skøn at deltage i dette fag, antagelig ud fra følgende grunde:

Selvovurdering (barnet eller hjemmet troede på, at det kunne opnå eksamen). Lyst til at prøve et nyt fag. Frygt for at blive deklasseret i forhold til kammeraterne.

Af nedenstående skema ses, hvilke forsøg man gjorde med disse muligheder:

I ml:

Ingen deling i noget fag, ingen vanskeligheder.

II ml.:

Man kunne her bortvælge tysk til fordel for dansk, engelsk eller manuelt arbejde. Tyve elever bortvalgte tysk.

III ml.:

Tysk. Her havde Rahbekskolen et tyskhold på otte elever (begyndere).

På Skolen på Fuglevangsvej var alle „ikke-tyskere“ på een elev nær udskrevet af skolen, så der dannedes intet særligt hold.

Engelsk. Deletime-læreren havde fire timer, eleverne tre, således at en elevtime var med halvt hold.

Regning/matematik. To regnetimer var fælles, i de fire matematiktimer dannede de elever, der ikke ønskede matematik, et særligt regnehold.

IV ml.:

Engelsk. Deletime som i III ml.

Regning/matematik. Deletime. Læreren havde otte timer, eleverne syv, således at en elevtime var med halvt hold.

2. Fagkombinationer og nye arbejdsformer.

Som nævnt tidligere kunne man ikke følge de normale planer for hverken x- eller f-klasser, og man havde, som også nævnt, søgt at danne fagkombinationer, således at fag, der var nærbeslægtede, kunne søge støtte hos hinanden, lå i samme lærers hånd så vidt gørligt. Kombinationerne var de kendte:

Dansk/historie, eventuelt geografi.

Geografi/naturhistorie.

Regning/matematik/fysik.

Engelsk/tysk.

Der har i disse klasser været meget selvstændigt arbejde fra elevernes side. Lærebogen har mange steder været mere arbejdsbog og læsebog end egentlig lærebog, ligesom mange klassesæt og individuelle værker fra skolens læsestue og udlån har været anvendt. Fremgangsmåden har ikke været den samme i de første år. (I og II ml.) som i sidste år (III og IV ml.). I de første år måtte man lære børnene arbejdsmåden, lære dem at tilegne sig et stof, gennem spørgsmål og små opgaver vejlede dem til at forme deres tanker. I de senere klasser gik man videre, idet man forsøgte at lære eleverne selv at finde frem til stoffet, de skulle benytte, lære dem at vælge og vrage, skelne væsentligt og uvæsentligt fra hinanden og forlange af dem, at deres fremstillinger, skriftlige såvel som mundtlige, skulle indeholde en vis disposition og være formede i et godt sprog. Denne arbejdsform gav mere skriftligt arbejde end sædvanligt i tilsvarende x-klasser, ligesom lærernes opgave mere var vejledende og arbejdskontrollerende end det at kontrollere indlæringen af facts.

Ofte anvendte man tillige små elevforedrag. Emnet var delt op i små afsnit, der blev gennemgået for hele klassen af enkelte elever.

I sprog har hovedsynspunktet været: Ud fra tekst og gloser at lære at anvende sproget, nogle klasser har i engelsk anvendt naturmetoden, andre en tillempet form for denne metode.

Fællestimen. I planen for I og II ml. havde man afsat en time til fællesarrange-